

Norske troldomsprosesser

Prosessnummer: 369

Tiltaltes navn: Erik Kristensen

Årstall: 1683

Sted: Stavanger i Rogaland

Rådshüetsprotokoll for Stavanger.

1683-84.

B. no. 11

1683-86.

a) Erich Christensen.

Stemmet av fangens fordi han var befare i sigen og mæden.
Han blei bedt for å være trolmann av flere vidne, bl.a. av fangens
Haldurs Kroge. Erich Christensen blei dømt til å rømme riket
og hans bodelste til å være tilfælt Kj: sløj. —

b) Marthe Pappmisdatter.

Stemmet av Erich Christensen, at huns hadde forgjøtt huns
stue blei frikjent.

c) Mallene Achesdatter.

Bestykt av fangens Haldvor Kroge for å være trolkone.
Huns beskylder til gjengjeldt huns for å være trolmann
Hun blei frikjent for beskyldningen, men blei dømt til å
betale sakens omkostninger. Hun tilbaketok beskyldningen
mot Haldurs Kroge.

Marthe Klunghøj (se legg. no. 102) er nevnt i saken mot
Haldvors Kroge.

d) Haldvor Kroge.

(En dødsdomst hustru morder, som mens han sitter fengslet,
stadig blei fremført i retten, da han har fremkommet med
beskyldninger om trolldoms både omf. den ene og den andre i
bygden og disse til gjengjeldt bestjefte huns for det samme.)

for Stavanger

B. nr. 11

1683 - 1686.

fol. 26^a

Anno 1683 dend 3 Decembr: paa Stufian-
ger Raadstus war Nærværende Rethen af
betænne udj veladde och Høyachtbare Her
Køigmands Sr Bartholomeüs Haagenjens
biverrelse, veladde Her Præsident Chri-
stian Gram, och velvise Borgemeester
Joen Pfeyf samt Hans Simmonjens, Jør-
gen Jensen, Hans Pöpkke, Söpen Söpen-
sen, Jacob Sundersen, Peder Berendjens
Mogens Johansen, Lauridz Petersen, Eriks
Thrudsen och Peder Endresen.

Kongl: May Rys fængt Møjt^r Madz Hansen
Holm inestillede sig for Rethens och indlagde
en skriffelig Rigen Skjning, hvor ved ind-
Citeris Eriks Christensjens boende her i byen,
formedelst hand udj Sigens och Moalun skal
verre Kjindig, formeenis at Hand efter Re-
censen bör Straffis, Endruu + Skjndt Claus
Lauridzen och Joehans Lange, at møde och
widne ved det som de herom wit-
berligt er, widere er och Citerit en fange

Eriks Chri-

stensen

fol. 26^a
fol. 26^b

Haldvor Kroge, at bekiende huius hannem
Om ermelte Eriich Christensens bekiendelse
er vidende med videre jamme Stefnings
formeld, Daterit sidst abwigte 17. Novembr:
som och befindes Louglic for Rijnod.

Eriich Christensen modde for Retten, och be-
kiende, frj willig at hand er forfahren iudj
at Maale for Mordfoet, Gylfoet och Thraafoet
huor til hand bruger effternefste Ord: Lige-
som et Menneskes Nafn er, det nesve hand
forst, de schal faae somfrue Marie for sig, och
spørge wor Herre Jesus Christus, om dringen
Raad for Mordfoet, Gylfoet och Thraafoet;
Soe, siger wor Herre Jesus Christus, der er
hof och Lagedoms for alting uden for døden,
i Nafn Gud fader, Søn och Hellig Ande,
huilken ord Hand bruger imidlertid hand
maale, som schen fra Hofuedet och indtil
føderne, Huilken gierning hand bekiende
at hafue ofuek tre eller fiere gange.

Indstufte Tunge, Haldvor Kroge, bekiende
at Hans Poens beckett for Hannem huius
Nafn war Birgete Michelsdatter, Noget for end
hün döde, at Eriich Christensen i det sted
hand schulde læge hinde for hundes Svaghed,
Rindte (: wedderfakres :) hün ondt ved hannem,
Huorimod Eriich Christensen juarede, Nij, icke
her iudj at ware jeligdig, mens formeende,
at jaadant büde Louglic bewiis. Huor effter
berörte Haldvor Kroge blef tilspurd, om
Hand vidste noget videre paa Eriich Christensen

Eriich
Christensen

Eriich Christi

Haldvor

fol. 26^b at bekiende, hvor til hand kende gange
Suares Nøj, beklaget sig icke at Stafus vide-
nes kjend. Der efter blev fremkaldet kende
Mend Nemlig Claus Lauridsens og Jochim
Lange som eensstemmig vandt at Haldvor
Kroge jagde: at brich Christensen havde for-
trillet hannem til at flaa sin Kone ibiel, och
det med en half Kande öl hvor udj brich
Christensen som noget ondt, hvilcken bekiend-
delße scheede af Haldvor Kroge, ongefær en
fiorten dages tid siden, hvilcket Haldvor Kroge
nu for Retten vedgick. Alt dette bekiendtes
brich Christensen med sin Ved.

Brich

Christensen.

Dane Sag optages til paa Thorsdag den 6 Dec-
ember: førstkommande, til samme Tid hafte
parterne igjen at møde och forwendte huiis
Ret 11.

fol. 27^{aa} Berörte Her Pijeføugget havde och med Magi-
stratens Stefneddels ladet opkalde Hans Lau-
ridsens Kone Marthe, Raßmüsdatter, at høre
brich Christensens bekiendelse, och dertil
at juare huiis huiis kiemlig anførs, och derfor
hendes forfølsse i nogen tilfælde skulde 11
fakres; Protesteris at huiis efter Kongl: Sta-
tuten bør lide med videre Stefneddelsens
Indhold. Daterit sidstleden 1 Decemb: som
befandtes for Kjendt.

Hvor efter for^{ne} brich Christensens bekiendte
at hand ongefær halffandte Bar siden, gick
Siden for Rullen i bijens March, och kunde
noget Nøde Scharn som hand ville hafue

fol. 27^a

paa sin Egens Høfve, samme Tid war ind-
melte Marthe Rasmüsdatter der och felfjedde,
och kjendte och bandt hannem fordy hand
jancket Nöde heften, detil hand juarede at
hün iche Ejede mere i Nölle heften end
hand, detil hün juarede: at hand aldrig
mere skulle desfor bare Nöde heft, och da
hand skulle tage Ribben for hand samlede
üd; paa Axelen och bare det Nider paa
Høfven, da faldt hand baglendis ofüer
ende och war iche goed for at Rejse sig jelf
och war iche mand til at komme hün i
sit hünis, förend hans Koene Redde han-
nem hün. Natten der effter blef hand
jandjelös, och hafde ingen Roe enten til at
ligge eller sids, och hafde stor flæet sit eget
barnebarn i hiel, och hans födder war bro-
nede for en Orm, och hans Hender optrünede
och blef omfrynede, saa der effter ved Sengens
i fiorten vgg, och hafde iche hans Sön
verred, for Klippet haar och Schieg af
Hannem, hafde hand jelf det vilige med
Hüd och Haar afrefüet, for hünleken Eüaghel
hand fildkommen bechlyöte och Sag gaf
indmelte Marthe Rasmüsdatter, och nu for
Pettens Klagede ofüer hünde, ofüer gaf eller
Sagur i äfrighedens Hender.

Marthe
Rasmüsdatter.

∇ for hans grender och Nöbr
af weede, och der om Kande
midne,

Indfufte Marthe Rasmüsdatter indfillede
sig for Pettens, och alt dette fildkommen be-
nichtet, jagde at Driels Christensens jidens
dend Tid, for Marchen hafver baaret heft, det

fol. 27^a = hand nu sielf wedgick, bemelte Marthe Paf-
 mûsdatter formendte, at Eriks Christensen den
 ne Hans angifuelse Louglic bør beviise eller
 lide som medbør. Bemelte Her Pæns
 fougjet bejerte her wdindens effter Kongl: Sta-
 tutes en Louglic Kiendelse. - Denne Sag
 fol. 27^b = optages til = 13 dag sielf førstkommande, til
 samme tid hafues parterne igjen for Retteus
 at møde, och wedkommande paa baade sider
 deris widnesbyrd at indskreue, och fremlegge,
 eller huiis de til deris Sags bestjirelning er-
 aekter kiendig.

Mallene
 Echesdatter.

Haldwor
 Kroge. -

Belangende dend Sag Inellorn Haldwor Kroge
 och Mallene Echesdatter, Mødte nu igjen
 i Retteus bemelte Haldwor Kroge, och endnu
 wedstodt Hans forrige bestjirelse paa for^{ne}
 Mallene Echesdatter, hiorpaa hand gjerne
 wil doe. Berørte Mallene Echesdatter ind-
 stillede sig och for Retteus, och endnu benechtet
 Haldwor Kroges bejlydning.

Kongl: Majst fougjet Monst^r Mad, Hanser Holm
 fuldkommen Protesterede, at effterdi emel-
 te Mallene Echesdatter hafues siget Haldwor
Kroge for Retteus for en Huldmand som i
Protocolens er indført, at huiis da samme
 huiis sigtelse Louglic bør beviise, eller
 lide effter Kongl: Statutes.

Denne Sag optages til førstkommande 7 Januarij
 forindens hafues for^{ne} Mallene Echesdatter
 Louglic widnesbyrd at lade indskreue, hior
 med huiis sin bejlydning medbørlig Haldwor

fol. 27^a Krong. Land ofter bewiſe. Och Kong: Maj Bys-
fouget, Sags ved Rigens Stefning, imidlertid
udj Rettens at giøre Anhengig, samt
ellers alt det at fremforſchaffe, ſom Sags-
til fornøden opliøſning Land Komme, gæes
da frem videre tuis Ret er.

Anno 1683 dendi 10 Decembr: er Retten holden
paa Stafuanger Raadhus af veladde Her
Lougmand Sr Bartholomeus Haagenſens
veladde Her Præſident Sr Christian Gram,
velwiſſe Joen Pfeiff. Borgemeſter, Hans Sim-
onenſen, Jørgen Juſen, Jøren Søfrenſen
Hans Røpcke, Peder Berrendzen, Jacob Sander-
ſen, Lauridz Pedersen, Mogens Johansen
Peder Endrefzen och Erich Thruelfen, Loug-
rettesmend her i byen.

fol. 28^a
Erich
Chriſtenſen.

Belangende dendi til idag optagne Sag End-
loms Kong: Maj Bysfouget Mon^{re} Mad. Han-
ſen Holm paa dendi ene och Erich Chriſtenſen
paa dendi anden ſide, Mødes nu igien i Ret-
te omrørte Erich Chriſtenſens tilligemed
bemelte Her Bysfouget, och Proteſterede by
~~Erich Chriſtenſen i Her Kong: Statutens Straffer~~
fougden at meer omrørte Erich Chriſtenſen
indſtillede ſig for Retten och begjerte en Na-
dig dom.

Da Effter tiltale gjenſvar och denne Sags beſkyf-
ſend, beſindes at indſeſte Erich Chriſtenſen
ſielf willig her for Retten hafuen beſindt,
udj Sigens och maalen at mere forfaren
och de ord hand til ſadant et forſyngelig werck
hafuen brugt effter Hans Münd i Protocolen er

fol. 28^a = indfört. Da som Guds Aller Helligste Nafn
her wed beppotes, och mange onfoldige foreh
fnarlig til jaadan Misbrug vands forføres, och
i Guds forfærdelig vrede graade. Hvilket
w- Straffet at lade hengaa ey forfærdelig an-
pæs. Hiorfore om, udj Her Rådmand S^r
Bartholomeüs Haagenjens Nærverrelse efter
Lougen, for Retten affiges: at omvørte Erich
Christensens, andre til Merkelig Dæmpel, efter
Højloflig ihus Kommelse, Kong Christianij Cuertes
Recessis Anders bogs - 28 Cap: sin boeslod til
Hans Kong: Maj (: efter ad ald kongelig gjelds
och Proccens bekoftning er afdraget:) bør
hafue forbrudt, och Hand for sin Proccens
toe Maaneders forløb (: efter som Hans Nær-
verrelse, formedelt en Sag imellom hannem
och Martha Hans Lauridzens som endnu
hengur i Proccs, til dend tid behöfues :) efter
denns doms Lægelig forkyndelse, at komme
Rigerne Danmarks och Norge samt begge
forstendommene, hior hand sig ey for efter ma
lade finde, pa fremt hior hand paagribes
ej højere Straf wil hafue at forvænde.

Erich

Christensen.

fol. 31^a =

(1684)

Dand 7 Januarij er Retten holden paa
Stofuanger Raadstue af veladte Her Præsident
Sr Christian Gram, welvise Joen Speff
Borgemeester och Morten Seehøjens, Raadmand
och det udj Her Rådmand Sr Bartholomeüs
Haagenjens Nærverrelse, af Lægretten var

fol. 31^a

och Rikspedde Hans Simonsen, Jörgen Jensen
Sörens Sörensens, Jacob Sandens, Jens
Jensens, Claus Lauridsen, Christian Jensen
och Peter Berendsen.

Belongande dnd til i dag optagne Sag Imellom
Kong: Maj Rigsfouget Kon: Mad, Hanssen
Holm och en Oninde ved Nafu Mallene
Rychedatter. Moöte nu igjen i Rette ommelte
der Rigsfouget, och fremlagde en schriftlig
Rigens Citation efter for hen gjorde foreleg-
gelse, hvor med i Rette Citatis for^{te} Mal-
lene Rychedatter at bewise sin bephylдинг
ofuer Haldvor Kroge, eller lide som med
bör. Endnu Citatis Marthe Salig Jörgen
Cortzens, jaawelfsom Bombros Asgudsens
at möte med sine vüende Wanhelpse böm
om de noget her til aelter at juare.
Endnu wargel gifues omrörte Haldvor Kroges
at juare til sin bekiendelse i Protocolens
indfört, med widere des formeld. Daterit
sidstledens 14 Decembr: som befandtes efter
paaschriftens kongelig forkiendte.

Hvor efter Kong: Maj Rigsfouget tilspürde
indspisete Mallene Rychedatter om hün
effter foreleggelse nogen widnes byrd hafuer
ladet indspisene, sin Sielthelpse ofuer Haldvor
Kroge med at bewise. Hwartil hün Saa-
rede at hün hafuer sigtet hannem efter
Hans egne Ord. Kong: Maj Rigsfouget
Proffeserede endnu som tilform, at hün sin
Sieltelse endnu bör bewise eller lide, och ellers
at wstatte ald paagaarnde omkloppning

Mallene

Rychedatter.

fol. 31^b

fol. 31^b

paa det Hans Kongl: Majs ey nogets jchade jchal-
lide, begierde det paa en Kongmæssig dom.

Paa Marthe Salig Jørgens Cortzens weigne
møde Hermand Høyer och foregaf at efter-
dij fangen Haldvor Kroge hafuer bechlydt
Mallene Afchesdatter, at hafue forgiort Salig Jør-
gen Cortzens forrige byskriftes ved throldom
at da Gfrigheden Sagen v-partijsk wille
Examinere, jom for Guds forjwærlig wachtes,
och der jom hün jchiltdig befundes, at hün
da der for Retmæssig maas blifue Straffet.

Mallene

Afchesdatter

Ambros Afzquidzens Koene Juri Opmunds-
datter mødte for Retten och hafde tilfjedde
künde hindes Sønner, hwür af dend ene er
blind och dend anden halt, jom fangen
Haldvor Kroge hafuer bechlydt Mallene Af-
chesdatter at hafue forgiort, omrørte Ambros
Afzquidzens Koene hafuer och iche haft
nogets throtte eller Klammer med hünde.

Fangen Haldvor Kroge, war och tilfjedde
och blef endnu wed hans betiendelse her-
vdiinden i alle maader.

Mallene Afchesdatter jagde jg for Haldvor
Kroges bechlyding gandsche at jri werre, och
der jom hün hannem for noget hafuer bechlydt
er det jcheed af haft, och af en Emündelig
Enfobdighed, widste dertil aldeelis ingen
Ret.

Kongl: Majs Byjsouget Trosterede at efterdij
Mallene Jschildsdatter fragaar jn jchilte,
jom hün for Retten hafuer giort, formedelst

fol. 31^b

hvilken bekljding fangen Haldvor Krage,
 Hannens efter Her Lougmands med Sorenschri-
 uerens och dannemends foresindelse er ofter
 Refuerit, hvor ved Hannens altschillige be-
 kstning er paabragt. Formedelt deffens
 Karpag formeendte Pijefoengens at omrørte
 Mallene Afchesdatter, ald jaadan omstjning
 bor betale, derjom eller hindes fragaelse
 jaaledis gjldig Rand eller bor anfer, indskil-
 les til dommeris Retmæssig Kiendelse, be-
 gierke der paa en forfuarlig dom.

fol. 32^a

Formedelt id denne Sag af Kongl: Maj
 Pijefoengens en Pigenes Stjning er forhørsfuet
 hui indhold afacten Rand erfares, ved
 hvilken Karpag er gifuet, at id Hofuet
 Sagen ej nu Endelig Rand dömmes. Hvor-
 fore Sagen til først Kommande - 24 Januarij
 optages, til samme Tid hafuer alle Sagen an-
 rørende igen at nöde och forvende hui
 Ret er, Och efterdij fangen Haldvor Krage
 endnu meget Hart sin bekljding ofter
 Mallene Afchesdatter ved blifuer, foreligger
 Hannem dend samme til berörte Tid konglig
 at bewiise, at herom jiden Rand for Rettes
 hui Lougmæssig Rand eraldtes.

Dend Sag Imellem Kongl: Maj Pijefoengens och
 Marthe Hans Lauridzens samt Erich Chri-
 stensens angaaende. Da efterdij Parterne
 de forelagde vindesbijrd til i dag ej hafuer
 ladet indskjue, optages Sagen til paa fre-
 dag Klochen er Kiof, for inders hafuer vedz
 Kommande deris vindesbijrd for Kongl:

Mallene

Afchesdatter.

Erich

Christensens

B. no. 11 (1683-86)

fol. 32^a Maj Bijeføiget efter Hans Befaling at føre
 och tage bekræftelse samt for os i Rette at Pro-
 ducere, jcha! her ved videre for Rettes hviis
 Løigmeffrigt ero. —

fol. 32^a Anno 1684 dendi 14 Januarij i Rette holden paa Stofp.
 94 Raadstue.

fol. 33^b Ellers er Rette bekendt af veladde Her President
 Sr Christian Grano, velnidsse Jøen Pfeiff,
 Borgemeffter och Morten Sechnusen Raadmand
 tid; veladde och Højægtbare Her Løigmand
 Sr Bartholomeus Haagenfens, Nærvennde af
 Løigrettet, Claus Lauridsen, Hans Simonsen
 Jørgen Jensen, Søren Sørensen, Christian
 Jensen, Jacobs Søndersens, Peder Berendsens
 Mogens Johansens och Jens Jøensens.

Belangende dendi til idag optagne Sag som fra
 sidstleden 11 Januarij fremdeles blef optat, S-
 mellem Kongz: Maj Bijeføiget Møst^r Madz
 Hansen Holm, samt Erich Christensen och Mar-
 the Hans Eriksens.

Møde om igien i Rette bemelte Her Bijeføiget
 som refereret sig til sine forrige Protestationer
 och begierde der efter en Løigmeffrig dom.

Erich Christensen indskillede sig for Rette och
 indgaf et thingswinde af Stafuanger. Bije-
 ting sidstleden - 9 Januarij udføet denne Handel
 vedkommende, som alt i aften blef indført.

Hans Eriksens fremkom paa sin Quindes
 weigne och Producerede lige liudende gjen-
 part thingswinde som forhen er indført.

Marthe Rafmit-
 datter.

Erich

Christensen.

fol. 33^b =

Berörte Her Byskjöpetz Proteskerede, at Hans-
nem ald Sagens Anvendte omKjøstning bör
skildømmes.

Drick Christensen
Marthe Pafmüs-
datter

Da Effer Thibbale giengjær och denne Sags
beskræffenhed, Saason Drick Christensen sin
Giörde sielstelse, Hans Dricksens Kone
Marthe Pafmüsdatter ey löwglig hafuer Kündet
afwæbenwisse, som widere af det nu i Rette-
lagde thingswinde Rand ofahres, tior af
och sees, at Drick Christensen sielf for Bys-
kjöps Rettens bekiendth hafuer, at hand, siden
hand af Marthe Pafmüsdatter blef skrickt, tior
de Riber Nödehefd, af Püllen paa Hans Hafue,
at hafue needbaaret, Skierfore wij Hans Sig-
telse hinde til Nachdeel ey hafuer Kündet
Antage, mens nu, id; Her Löwmand S^r
Bartholomeüs Haagynsens Karwerrelse och
Consenty, for Retteff affagt at meer bemelke
Hans Dricksens Kone Marthe Pafmüsdatter
for denne Drick Christensens tilleg, bör Abdeelis
si werre, och dend icke at Komme hinde
paa Drick Hafu och Röchte til hinder eller
Schade i nogen maader.

fol. 34^a =

Anno 1684 dend 8 febrüarij er Retteff holden
paa Stafuangs Raadstue

(Den samme bebre og de samme löwretens menn som dend 14/1. 1684)

Mallene

Afchesdatter.

Belangende dend Sag Imellom Kongl. Maj
Byskjöpetz Madz Skarps Holm paa dend
ene jant. Mallene Afchesdatter och fangne
Baldwor Krage paa dend Anden side, huielken

fol. 34^a =

Sag fra nyttleden 24 Januarij til i dag blef
 optagen, formedelst der idj indfallende Bar-
 jager fornehmlig ved fangens Haldvor Kroge.
 Och mööds nu igien i Rette ommelöde Hers
 Byesfouget och Protesterede at efterdj for^{me}
 Mallene Afchesdatter icke efter foreliggelse
 Nogen widnesbyrd hafuer Gifndt, huor med
 huns sin gjorde Sigtelse hafuer Rindit fangens
 Haldvor Kroge ofuer bewijet, huileket huns med
 ald billighed, hafde bürdt, til med efterdj
 Haldvor Kroge: som nu er forvündens til döde:
 hinde offentlig for en bold Öuinde Sag gifuer
 och der paa wil döe, at huns da effter Kongl:
 Constitutioner bör Straffes och ald Sagens
 Anvendte betroffning at betale, begierde der-
 paa en Löugmeffsig dom.

fol. 34^b =

Mallene

Afchesdatter

Haldvor Kroge.

Mallene Afchesdatter mööde for Rette och endnu
 som tilform benecket icke at werre jchuldig
 idj huns Haldvor Kroge. Hinde hafuer tillagt
 förmeendte derfor at fri werre for ald tiltale.
 Haldvor Kroge endnu som tilform tilstod hans
 bechjelding ofuer Mallene Afchesdatter, huor
 paa hand melder gjerne at wil döe.

Kongl: Maj Byesfouget Skonf: Madz Hansen Holm
 offentlig tilspürde omrörte fange om nogen
 her i byen, fornehmlig Byesfougdens jelf, Byes-
 och Rådshuejskrifuerens Cordt Wäyer eller
 andre, hafuer tilladet och locket hannem
 at bekiende eller vdfige noget, som nogen
 indes eller vdens byes folches Nafn och Ryckte
 Ründe werre til Naeldel, at hand det nu

fol. 34^b

wille fremfige, Hiertil onvrörte fange færes
de, Nij, icke udj Ringeste tilfælde af nogen i
fjig fald at werre forleed, och at bys fængden
och Bysfærfærens hannem icke til noget
faadant at udfige hafver tilloebet.

Berörte Mallens Aghesdatter blef och af Kong:
Maj Bysfængtet tilspurd, om hün kunde bewise
at Haldvor Kroge, er en Tholdmand, Hün til
hün Süared, at hün icke faadant kunde
aftepbewise hannens.

Mallens
Aghesdatter
—
Haldvor Kroge

Sagen optages til Endelig doms til förförkom-
mende Thorsdag dend 14 febrüarij til Endelig
doms, til jamms tid hafver alle medkom-
mende hafver parterne igien at nödes och
erwarte hüs Rat er, Inidlerbid forhøbes
Her Lougmand Bartholomeüs Haagenfens
Kærnerelfse efter Lougen.

fol. 35^a

Anno 1684 dend 14 febrüarij er Dette
holden paa Stafwanger Raadstue af Welable
Her Præsident Sr Christian Gram, och
welwisse Borgemejste Jaen Pfeiff, udj
welable Her Lougmand Sr Bartholome-
üs Haagenfens Kærnerelfse efter Lougen, til-
lige med war och tilfælde af Lougrett, Claus
Lauridzen, Hans Simmensen, Jörgen Jensen
Søren Sørensen, Christian Jensen, Peder
Berendzen, Jacob Sandersens, Mogens Jo-
hansen och Jens Joensen.
Belangende dend til i dag optagne Sag,

fol. 35° = Mellom Kong: Maj Bysfouget Skonj^m Madz
Hansen Holm, och Malene Nchesdatter møde
mⁱ egen ommelte Her Bysfouget och referere
rede sig til sine forige Protestationer, fornem-
lig formeendte at h^{is} jaafrembt h^{is} fra-
fangens Haldvor Kroges sigtelje wil være Si-
bererit, sig der fra efter Kongens ved d^olb at
befri, begjerte derpaa en Endelig dom.

Paa Malene Nchesdatters veigene, mødte h^{is}der
Sioger Jacob Joensen, som beretter at Hans
varmoder Malene Nchesdatter ligger til Sags
och er Siig, saa h^{is}der iche k^{un}ds møde for
Retten.

Malene

Nchesdatter

Haldvor Kroe.

Fangens Haldvor Kroe mødte for Retten, och
endnu som tilforn beklaget sin forselje, fore-
gaf at hand i nogle Aar hafues været for i
Hofstedet, och mueligt falt en deel som iche
kand være Sandfordig, dog jagde at hand
iche med Rettere end at hand iche hafues falt
Sandt paa Malene Nchesdatter, jagde ellers
at Hans Sogneprest Her Olle paa Hoaland
jagde til Hannem at fangens Haldvor Kroe
nogle Aar hafues været for i Hofstedet. Ende-
lig foregaf, at h^{is}der kand hafues bekiendt
f^orend Hans dom faldt der efter seluelle dom-
menne Rette sig.

Da Effter Philtale gienfuar och denne Sags om-
stendighed, Effter indsefste Malene Nche-
datter endnu iche effter woris forige foreleg-
gelje, v-partijske widnesbyrd hafues ladet
indsefne h^{is}der med h^{is}der h^{is}der Sigtelse ofuer

fol. 35^b =

Mallene

Aplesdatter

Halldvor Kroge

fanger Halldvor Kroge, som er at hün
 hannem for en Throldmands hafuer bechlydt
 hafuer Kündet bewijse, hülket hün sig til
 befrielse billigen hafde bürdt. Til med
 Hafuer Kongl: Maj: Pijefüget icke bragt Under-
 Retning, om de udj acten indförte Prende-
 Tiir Jom for Peter Schadberg er bortdöd
 med videre som Sagen til oplüfning Rün-
 de geraade, Och formedelst jaadan Richtig-
 hed Mangüeres, er wij for Barfaget med Her
 Rönigmand S^r: Bartholomeüs Haagenfen
 Conjenty Sagen til Nöft anstündende: 6 Martij
 at optage, til hülken tid hafuer Kongl: Maj:
 Pijefüget att forindförte med meere som
 Rönlig ansees, at effterforjche och hünis slaw-
 ges for os i Retten da at Producere, Och fore-
 legges endnu ommelte Mallene Aplesdatter
 for omrörte widnesbyrd til jamme tid at led
 inlitere, sin sigtelse afuer fanger til bewis-
 ning, hülket hün v- forbigjengelig hafuer
 at effterlese, jaafremt hün for ^{ne} dag icke
 meer berörte fanges bechlydning afuer hünde
 anlangende udj acten indförte Throldoms
 Sag, wil verre tiltengt med döl sielf thoffte
 effter Rönigen sig at fralægge. Och hafuer ellers
 meer bemelte Her Pijefüget igjen for Retten
 tillige med Mallene Aplesdatter och fanger
 Halldvor Kroge at möde, schal videre her vdx
 inden handes det som Rönigmeffsig Rand,
 ansees. Hwad dend Pretenderede omstötning
 angaar; da selval derom naar endelig dom udj
 Sagens affiges en Retmeffsig Ründelse Jchel. —

fol. 36^a =

fol. 39.^a

Dend 13 Martij A^o 1684 om Efttermiddagen
er Atter Petter Holdens paa Stafuånger Roadtue
af wædelle Her President Sr Christian Gram
wælwijse Jøens Piiff Borgemeyster och Morten
Sehüjens Roadmands ud; wædelle Her Løng-
mand Sr Bartholomeüs Haagenjens Nær-
werrelse . . . (Løngretts de samme som war tilstede 17. 1684.)

fol. 39.^b

Belangende dend Sag Imellom Kongl; Maj
Pijsfouget Madz Hansen Holms och Mallene
Afhesdatter som fra sidstleden 6 Martij frem-
deelis formedelt indfallende barfager til
idag blef optagen. Mødte nu igjen i Dette
bemelke Her Pijsfouget och fremlagde et Vdkag
af Protocolen seent 14 februarij Slutket, som
nu blef oplæst, och i acten indført bliffr, hui-
chet befindes efter paa skriffens høiwig for-
lijndt.

Mallene Afhes-
datter

Haldvor Krage.

Derneft blef indgiffens en beschielse til Peter
Schadberg om de trej Kiør som hand miift hafuer
der hand och tilstod mens icke der for Mallen-
ens Afhesdatter eller nogers anden bechiilde
dærib 5 Martij sidstleden.

Kiør efter Kongl; Maj Pijsfouget Probestere
at efterdi Mallene Afhesdatter icke efter seent
fo forebyggelse, wed døb efter Løngens sig
fangens sigtelse hafuer fralagt ij helbr de om-
melts widnesbiord sig til befrielse, wdinden
hindes bechiilding imod fangens, hafuer til idag
indstefst at tinn da icke allene i Sagens bōr
forblifue, mens end och udj omkostning i Rins-
gess maader anwendt 24 Rdr. at betale under

fol. 39^b = Nam i hinder Middeleffter Lougen.

Her efter her imod at Suare mødte indtefater
Mallene Afhesdatter och indlagde en Document
under Nogle her i byen boende deris Hender, som
de Halder et Schudsmaal bemelte Mallene Afhes-
datter med deelt, i meering at de indtef ved
hinde andet at bejdjede end det som elagt er
med videre des formeld. Dat: jof 30leden =
12 Martij.

Mallene

Afhesdatter

Halduor Kroge.

Bye fougden her imod formeendte, at i huer
wel Schudsmaal ingen Rand befri, mens
en huer bor juare til sine Gjerninger, at de
Personer som denne Jambling buerd imod
Hans Kong: Maj Allet Naadigste Vdgifne fri-
ordning om Jambling hafuer forgrebet, paa
deris boes lod bor Straffis, och dund som det
hafuer Schrefue imod Bye skrifueren hammen
aller Naadigste meddelte bestalling ved bor sig
bor Straffes, huer for Bye fougden sin tiltale
til en huer sig wil hafue forbeholdens.

fol. 40^a =

Halduor Kroge mødte for Retten och hafde videre
her vdiunders at foregifue, mens begierke at
smatte lide for sine Misgjerninger.

Da Effter Tiltale, giensværs och denne
Sags beschaffenbed, befindes nu at denne Sag
formelunbigvid; berouer at fangens Halduor Raf-
müjens Kroge in Citerede Mallene Afhesdatter
her for en throlddoms Sag offuenstlig hafuer bes-
schyldt, som stand dog omfjelder igjens jof 30le-
dens 14 februarij til en deel hafuer fragaet til
det stand da foregaf, at hafue overret for i

Pa. om. 11 (1683-86)

fol. 40^a

Hofuudet, och Mueligt halt en del som icke hand
 verre Sandfardig, hior ved befundes i di Hans
 bekindelse twifelsmaal er indfalden, huelken
 hans Sigtelse, som af hannem som en loenge
 fornuenden och v-dediche Mand er vstalt
 wi icke uden nogen loenglig bewis eller kindy-
 gierning, hafuer kintet for fulde Antage.

fol. 45^a

Mallene

Aphesdatter

Haldvor Krage

Hiorfore nu her med for Retten er affagt, at
 for ^{me} Mallene Aphesdatter for denne bekljdding
 bir fri at verre, och dend icke at komme
 hinde til Nachdeel paa dtilig Nafrn och Rjchte i
 nogen maader. Mens effter di huns til
 denne Troecs jelf til en deel hafuer gifuet
 anledning, i di det at huns for ^{me} Misdedro for
 en Hordmand hafuer bekljddet, som huns dog
 jiden hafuer afbedet, med vndskjdding at
 det af en Gruendelig Enfoldig Haffighed er
 scheid, hior ved Aarfag er gifuet at berörte
 fange i foa lang tid v- Justificerit hafuer
 hursiddet, som bje foengden paa Hans Kong.
 Maj weigne, en kemnelig omkostning hafuer
 for Aarfaget; Hiorfore huns i sig fuld i
 bekoftning foa och til dommens indlös-
 ning til bje foengden = 16 Rdr: inden 14 dage
 jekal betale, vnder Nam i Hudes Midde,
 effter Lougens.

fol. 44^b

Anno 1684 dund 25 April war Nærverrende
 paa Stafuanger Raadstue wcladde och Höy-
 achtbare Her President Sr Christiano Gram
 och wclwisse Morten Sehnitzens Raadmand,

fol. 44^b(Laugettes var fremdeles de samme som var tilfældet ^{14/2. 1689})fol. 45°

Imidlertid at fangen Haldvor Rasmussen Kroge, efter velvilde och velbyrdig Her Commervej Raad och Amtmand Daniel Knophs skriftlig, paa Hans dom befehrens givne befaling af dato sidstleden 19 April, blef forhört, var tilfælde efter Hans Høj erverdighed Bishoppens Doctor Jacob Jensen Jensen skriftlig ordre af dato i gaar fangens Sognepræst och Siæle Sörger, Haderlig och Wellordet Mand Her Olle Blomme Sognepræst til Haalands præstegield, Jaa och Haderlig och Wellordet Mand Her Hendrich Capovsen Roesen Hilde med Tiener i Guds Ord her ved domkirchen, tillige med Kongl: Maj: Bieføuget Mønst: Madz Hansen Holms.

Hvor efter fangen Haldvor Rasmussen Kroge blef fremstaldet och af for^{re} Haderlige Mend Examinert sagde at en deel af det Hand hafuer sagt er Løgn och en deel Sandhed, bekiendte at hand var forled til at forjurge sin daab och Christendom, mens Hand icke vidste hvem det hafde gjort, omfider bekiendte paa Rasmus Stangeland at hand hannem dertil hafde forled, och Peter Schadberg gaf hannem it half schillinges bröd, hvor af hand blef forgjort.

Marike Klingstij Kom til hannem ved Reges Baen, och da hand vilde gaa hen, til Hans Siæle Sörger och vilde Klage sig

Haldvor
Kroge.

(Marius Klingstij.)

B. m. 11 (1683-86)

fol. 45^a = böd hün Hannem hand iche schülle gaar,
 hün schülle flj Hannem Herrens Engel jom
 schülle forbijdes hannem hand iche schülle
 Klage, Bekünde ellers hün kom hannem
 til at forjüerge daab och Christendom, blef
 ellers tilspündt om hand künde nogen Throb-
 dom, eller i jlig Künfft at werre forfaren,
 der til hand jüarede Nij, jagde ellers at hand
 hafde ellers indtet noget at bekünde wden
 at Marthe Klingshøj Thüede Hannem at
 hand schülle faae it Haardere fald, end
 hand sich da hand maatte staae jchrifft,
 jagde end ydermeere at hand ~~fich da hand~~
~~maatte staae~~ indtet hafde at bekünde noget
 enten tid en eller anden maade paa Nogen,
 mens begiørk for Guds schuld at hand maatte
 blifue schieldt her fra werden, hün effter
 Hand inderlig forlenges, jaa och at der
 maatte gaae bön af Predicheboelen for han-
 nem, at wor Herre willt werre Hannem
 Naadig.

Haldvor

Kroge.

(Marthe Klingshøj)

fol. 45^b =

De tilspidde wervende fem Mænd (: Mogens
 Johansens wndtagens jom er död:) Nafnlig
 Hans Simmensens, Jorgens Jensens, Sörens
 Sörensens, Jacobs Sandersens och Jens Jønsens
 och effter Kong: Maj: Bysföngetz tilspörjelße
 bekünde, at de ej mindes at hafue hört widere
 af Haldvor Kroge, dende it Novembr: jid ble-
 den, end jom da blef Protocolerit, Hün
 paa de deris ed wib aflegge, om nogen det
 schülle begiere. Haldvor Kroge blef end
 ydermeere af Kong: Maj Bysföngetz tilspündt

fol. 45 ^b/₂

Haldvord

Krage. -

om nogen erkens giæstlig eller vordelig, hafde
 ombedet eller forledt hannem til at beskjælde
 nogen ertlige folck, som deris ertlig Naavn och
 Røchte Rinde angielde, Hiør til hand jærede
 nogle gange Nij. For indførte Hedertlige Mend
 fore holdt och tilspørde fangens, om hand
 hafde noget wider om Hiortet hand da det
 om wille wdfige, hiør til hand endnu jærede
 Nij efter at alt dette for hannem blif
 opløst, begierde Joe for ioe bedre at maatte
 doe.

Haldvord

Krage.

(Haldvord)

fol. 45 ^b/₂

hand for da hand maatte for jærff,
 jøgte ind i forvord at hand for da hand
 maatte for indt hufde at viderde, noget
 erkens ind, om eller anden maatte for nogen,
 mens begier for Gude pligt at hand maatte
 blif jærff for for vordens, hiør efter
 Hand indelig forlanges, for vels at der
 maatte for for af Prediche forlem for han
 nem, at om Hiore wille vore Hannem
 Naadig.
 De viderde omvende for Mend (Mogens
 Johansen vordtogens for vordt) for indig
 Hans Simeonsen, Jørgen Jørgen, Søren
 Sørensen, Jacob Sørensen ind for for
 ind efter Kong: Maj: Rigsforlyst tilspørde
 indt, at de ej mindet at hufde hiør ind
 af Haldvord Krage, dende de forvord jærff
 ind, ind for da blif Protocollit, Hiør
 for da deris ind ind afløge, om nogen det
 jærff begiere. Haldvord Krage blif ind
 jærff af Kong: Maj: Rigsforlyst tilspørde